

LLU Ainavu arhitektūras un plānošanas katedras zinātniskā konference
«Ainava. Tehnoloģijas. Māksla»
Jelgava, 21.04.2023.

Ainavu arhitektūras un plānošanas katedras pētījumu tēmas un projekti

Prof., dr.arch. Kristīne Vugule

Pētījumu virzieni

1. Nacionālās un vietējās nozīmes ainavas, nacionālā līmeņa kultūrtelpa, telpiskās identitātes izcelšana. Kultūrvēsturiskā mantojuma ainavas – muižas, pilis, baznīcas un pilskalni.
2. Ilgtspējīgi un klimata pārmaiņām pielāgoti risinājumi, zili zaļā infrastruktūra ainavu plānošanā un pārvaldībā.
3. Urbānās vides ekoloģiskā un estētiskā mijiedarbība. Lauku un pilsētu mijiedarbība.
4. Lauku ainavas telpisko elementu un identitātes (ceļi, meži, ūdenstilpes, Baltijas jūras piekraste, apdzīvotas vietas) pētījumi.
5. Ainava kā dzīves telpa un nozīmīgs resurss sabiedrības fiziskajai un mentālajai veselībai.

Sadarbība

universitāte – pašvaldība / NVO / citas institūcijas - sabiedrība

Zinātne

- Pētījumi par pašvaldībām aktuālām problēmām, iesaistot starpdisciplināras komandas
- Pētījumu rezultātu integrācijas studiju programmās
Ainavu arhitektūra un plānošana
- Studentu iesaiste pētījumos

Prakse

- Priekšlikumi, attīstības vīzijas konkrētām teritorijām
- Instalācijas / vides objekti
- Tematiskās vadlīnijas, mācību materiāli
- Tematiskās ekskursijas pašvaldībām

Komunikācija

- Semināri, konferences
- Sabiedrības aptaujas un iesaiste projekta aktivitātēs

1. Nacionālās un vietējās nozīmes ainavas, nacionālā līmeņa kultūrtelpa, telpiskās identitātes izcelšana

Projekti

Ilgspējīga zemes resursu un ainavu pārvaldība: izaicinājumu novērtējums, metodoloģiskie risinājumi un priekšlikumi (LandLat4Pol) Valsts pētījumu programmas “Ilgspējīga teritorijas attīstība un racionāla zemes resursu izmantošana” projekts, 2020-2022

Mērķis: sagatavot metodiskos risinājumus Latvijas ainavu kartēšanai un ilgtspējīgai ainavu apsaimniekošanai.

Rezultāti: uz zināšanām balstītas pieejas izstrāde ainavu novērtēšanai, kartēšanai un apsaimniekošanai; interaktīvs ainavu atlants.

Ainavu apsekojumi. LBTU projekts, 2022-2023

Mērķis: novērtēt Latvijas ainavas, ņemot vērā Valsts pētījumu programmas ietvaros izstrādāto metodiku.

Rezultāti: elektroniska datubāze par lauka pētījuma apsekojuma rezultātiem.

Doktorantu pētījumu tēmas

Lauku ainavtelpas transformācijas procesi 19.gs. beigās-21.gs. sākums.

1. Nacionālās un vietējās nozīmes ainavas, nacionālā līmeņa kultūrtelpa, telpiskās identitātes izcelšana

Projekts

Jaunu ilgtspējīgu risinājumu integrācija kultūras mantojumā

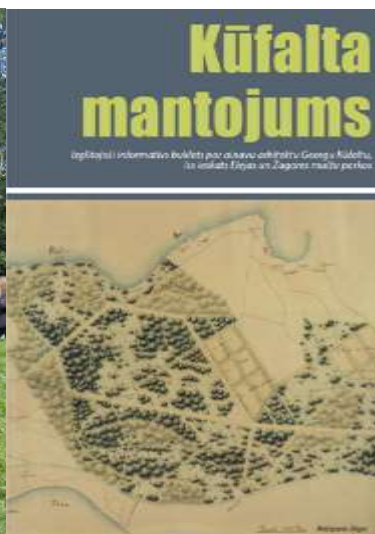
Sustainable Integration of Novel Solutions into Cultural Heritage Sites/ (NovelForHeritage) Interreg Latvija-Lietuva programmas projekts, 2020-2022

LLU, Jelgavas novada pašvaldība (LV), Žagares reģionālā parka direkcija, Dabas mantojuma fonds (LT)

Mērķis: Palielināt kultūras mantojumu objektu – muižu parku – tūrisma potenciālu, nodrošinot mūsdienu pieeju, objektus un pakalpojumus klasiskajos muižu parkos.

Aktivitātes un rezultāti: ekspedīcijas Latvijā, Igaunijā un Lietuvā, **pētījums un bukleti** par Georga Kūfalta mantojumu Baltijas valstīs. **Darbības, performances un aktivitātes** ar studentiem, pašvaldībām un blogeriem, attīstot tūrisma pievilcību kultūrvēsturiskiem parkiem. **Semināri un konferences** par kultūrvēsturisko parku nozīmi un izmantošanas iespējām. Pašvaldības veica parku infrastruktūras uzlabojumus.

2. Ilgtspējīgi un klimata pārmaiņām pielāgoti risinājumi, zili zaļā infrastruktūra ainavu plānošanā un pārvaldībā

Projekts

Sticky urban areas. Ūdens resursu ilgtspējīga izmantošana tūrisma attīstībai Latvijas robežpilsētās. Pārrobežu sadarbības programmas 2014. – 2020. gadam

Mērķis: pārveidot pilsētu ūdens resursus Rēzeknē un Ostrovā par ilgtspējīgāku un pievilcīgāku vietu to iedzīvotājiem un apmeklētājiem, saglabājot līdzsvaru starp sociālajiem, ekonomiskajiem un vides faktoriem.

Aktivitātes un rezultāti: pētījuma izstrāde par ūdens resursiem pilsētvidē tūrisma attīstības kontekstā. Divu pilotteritoriju attīstības vīzijas izstrāde tūrisma kontekstā, lietusdārzu priekšlikumu izstrāde. Vadlīniju izstrāde Integrētai dabas resursu pārvaldībai pilsētvidē. Kopīgi semināri ar pašvaldībām un dažādām iesaistītajām pusēm. Materiāli LBTU VBF: <https://ej.uz/hhw9>

2. Ilgtspējīgi un klimata pārmaiņām pielāgoti risinājumi, zili zaļā infrastruktūra ainavu plānošanā un pārvaldībā

Projekti

Water driven rural development in the Baltic Sea Region (WATERDRIVE) Interreg Baltic Sea Region, 2019-2022

Apakšmērķis: Svētes upes posma novērtējums – ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanas metodes pielietojums.

Rezultāti: novērtēts definēto ekosistēmu pakalpojumu potenciāls, nodrošinājums un pieprasījums, izceļot konfliktu un sinerģijas grupas (jeb "karstos" un "aukstos" punktus). Sniegta vīzija ierosinājuma iesaistīšanai pašvaldības plānošanas dokumentos.

Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai (LIFE GOODWATER IP), 2020-2027

Apakšmērķis: ainavas estētiskās kvalitātes uzlabošana, kuras pamatā ir strukturālā daudzveidība, dabiskums, unikalitāte un pats būtiskākais skati (kas ietver pieejamību)

Rezultāti: apsekoti projekta objekti (Aģe, Auce, Ēda, Mergupe, Lubāns, Papes ezers, Saukas ezers, Slocene, Zaņa) un veikts pirmreizējais novērtējums.

2. Ilgtspējīgi un klimata pārmaiņām pielāgoti risinājumi, zili zaļā infrastruktūra ainavu plānošanā un pārvaldībā

Doktorantu pētījumu tēmas

- Klimata pārmaiņām pielāgota plānošana pilsētvidē.
- Urbāno mežu ainavas funkcionalitāte un attīstības perspektīvas ilgtspējas un klimata pārmaiņu kontekstā.
- Zaļā infrastruktūra Latvijas ainavu pārvaldības kontekstā.

Projekts

Ekosistēmu pakalpojumu novērtēšana Vidzemes ainavu kontekstā, LBTU programmas “Zinātniskās kapacitātes stiprināšana LBTU” projekts, 2022-2024

Mērķis: ir izstrādāt metodi ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanai ainavu kontekstā, aprobēt izveidoto metodi Vidzemes ainavu novērtēšanā, prezentējot iegūtos rezultātus starptautiskai un vietējai zinātniskajai auditorijai.

Rezultāti: izstrādāta metode kultūras ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanai, apbrobācija Vidzemes ainavu kontekstā, sagatavota publikācija un promocijas darba sadaļa, lai demonstrētu ekosistēmu pakalpojumu un ArcGIS programmatūras piemērotību ainavu vērtēšanai un rezultātu kartēšanai.

3. Urbānās vides ekoloģiskā un estētiskā mijiedarbība

Projekts Innovative brownfield regeneration for sustainable development of cross-border regions BrownReg (LLI-325). Interreg Latvija-Lietuva programmas projekts 2018-2019

LLU (LV), Kupišķu pašvaldība, Ignalinas pašvaldība (LT), Ludzas pašvaldība (LV)

Mērķis: sadarbojoties pašvaldībām un zinātniskajai institūcijai Latvijas un Lietuvas pārrobežu reģionos, attīstīt, ieviest un popularizēt jaunas zināšanas degradēto teritoriju inovatīvā un videi draudzīgā reģenerācijā.

Aktivitātes un rezultāti : pilot **teritoriju izpēti**, attīrīšana no tehniskiem elementiem un apauguma. **Fitoremediācijas augu audzēšana** un iegāde un stādīšana ar sabiedrības iesaisti. Divu dienu **semināri un darbnīcas** projekta pašvaldībās, iesaistot iedzīvotājus, studentus .Izstrādāti materiāli par atšķirīgām tēmām saistītām ar degradētajām teritorijām: <https://ej.uz/38p8> . Pilotteritoriju attīstības scenāriju izstrāde un 3D modeļu izveide. Labās prakses pieredzes brauciens ar mērķi iepazīstināt pašvaldību teritoriju plānotājus un citus speciālistus, lēmumu pieņēmējus un universitātes pētniekus ar labās prakses piemēriem. Grāmata «Degradēto teritoriju remediācija. Izpēte.Plānošana. Apsaimniekošana» (LV, ENG, LT)

KUPIŠĶI
ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZPĒTE

ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

LUDZA
ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZPĒTE

ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMS

IERĪKOŠANA AR SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBU

AUGSNES PIESĀRŅOJUMA MONITORINGS

IERĪKOŠANA AR SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBU

AUGSNES PIESĀRŅOJUMA MONITORINGS

4. Lauku ainavas telpisko elementu un identitātes pētījumi

Projekts:

Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija (LIFE-IP LatViaNature), 2020-2028

Mērķis: ieviest Latvijā Natura 2000 teritoriju prioritāro rīcību programmu, nodrošinot ES nozīmes biotopu un sugu labvēlīgu aizsardzības stāvokli, kā arī izstrādājot piemērotas un inovatīvas pieejas aktuālu dabas aizsardzības jautājumu risināšanā.

Aktivitātes un rezultāti: Dabas aizsardzības plānu jaunais ietvars un nepieciešamie uzlabojumi dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", metodika ainaviskās kvalitātes novērtēšanai ĪADT.

4. Lauku ainavas telpisko elementu un identitātes pētījumi

Projekti

Industriālā mantojuma ainavtelpa Baltijas jūras rietumu piekrastē Latvijā, LBTU programmas “Zinātniskās kapacitātes stiprināšana LBTU” projekts, 2017-2019

Mērķis: izvērtēt Kurzemes rietumu piekrastes industriālā mantojuma ainavu transformācijas procesus mūsdienās.

Rezultāti: veikta izpēte un apkopoti materiāli par 1) industriāli urbāno telpu attīstību (trīs ostu pilsētu - Liepājas, Pāvilostas un Ventspils izveidošanos un uzplaukumu); 2) piekrastes zvejnieku sētu saimniecisko apriti un apbūves identitāti (tīklu būdas, tīklu vabas, laivu steķi, zivju kūpinātavas, gateri zāgmateriālu sagatavošanai +laivu būvniecība, laivu darvošana + ogļdeģu vietas).

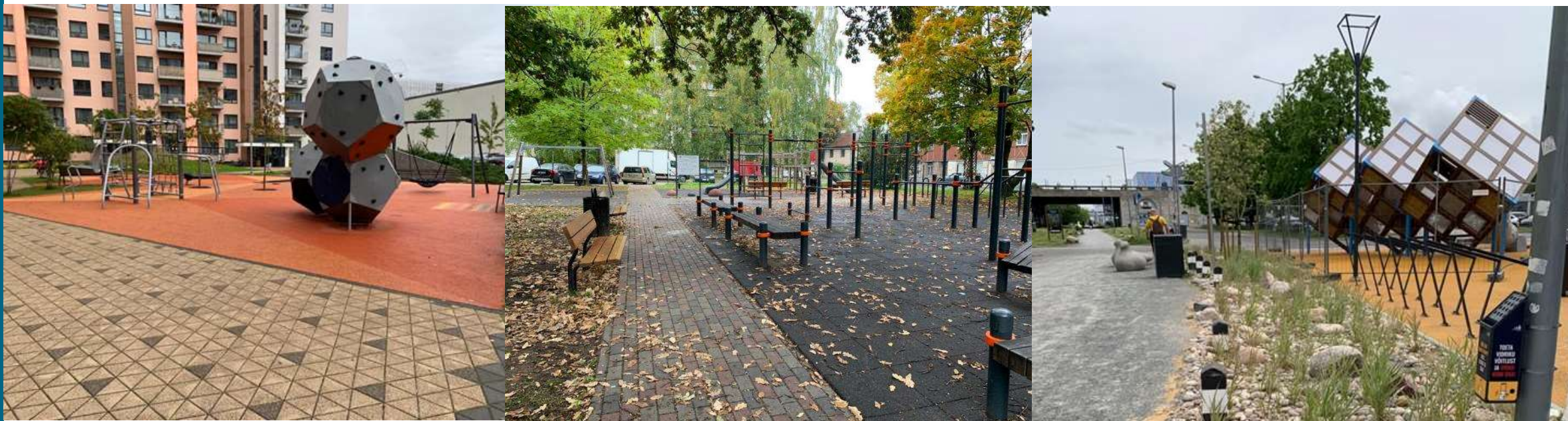
5. Ainava kā dzīves telpa un nozīmīgs resurss sabiedrības fiziskajai un mentālajai veselībai

Projekts

Aktīvās atpūtas zonas pilsētvidē 21. gadsimtā LBTU programmas “Zinātniskās kapacitātes stiprināšana LBTU” projekts, 2022 – 2024

Mērķis: veikt aktīvās atpūtas zonu izpēti un turpmākās aktīvās atpūtas zonu attīstības scenāriju 3D modelēšanu.

Aktivitātes: aerofoto un kartogrāfiskā materiāla izpēte aktīvās atpūtas zonās pilsētvides centros; aktīvās atpūtas zonu novērtēšanas matricas izstrāde, testēšana un pielāgošana Latvijas pilsētvides specifikai; attīstības scenāriju modelēšanas principu izstrāde un pielāgošana Latvijas pilsētvidei, datus modelējot un apstrādājot 3D modelī pilotteritorijām; zinātniskās publikācijas sagatavošana Scopus vai Web of science indeksētā žurnālā.

Paldies

Prof., dr.arch. Kristīne Vugule

